

**WILLEM
BARENTSZ
POOL
INSTITUUT**

POOLJOURNAAL

Jaargang 6 nr. 1

Pooljournaal is voor iedereen met interesse voor het Nederlandse poolonderzoek

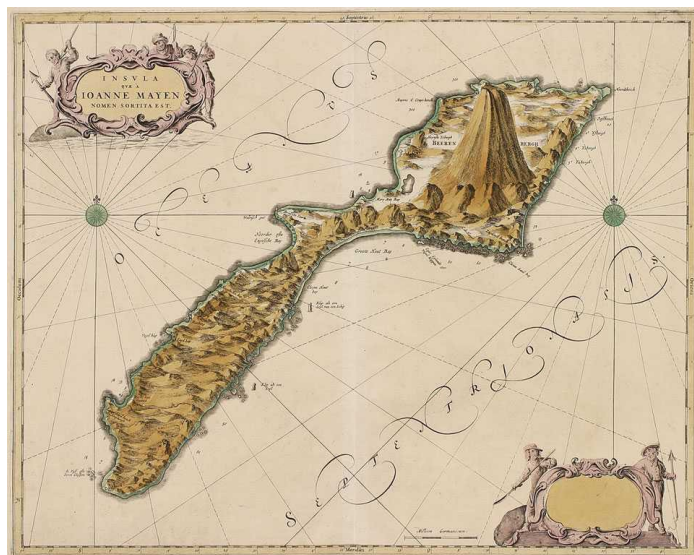
Expeditie Jan Mayen 2014

De Koninklijke Marine heeft onderzoekers van het Arctisch Centrum en het Willem Barentsz Poolinstituut uitgenodigd om deze zomer mee te gaan op expeditie naar het eiland Jan Mayen. De expeditie naar Jan Mayen behelst een reguliere oefening voor mariniers en bemanning van het schip. Een klein onderzoeksteam zal zich richten op de Archeologie en Biologie van het eiland. Jan Mayen ligt op 71°N en 8°30' W, ver verwijderd van andere landen, midden in de Atlantische Oceaan. Het is vulkanisch en ligt op de Mid-Atlantische rug. Jan Mayen wordt gedomineerd door een 2.277 meter hoge kegelvulkaan de 'Beerenberg' die af en toe nog actief is. Het bereiken van

Postbus 716
9700 AS Groningen
050-3635826
wbpolarinsti-
tute@gmail.com
www.wbpolar.nl
Www.facebook.com/
wbpolar

deze bergtop is het doel van enkele mariniers. Het eiland is genoemd naar Jan Jacobsz May van Schellinckhout, die dit jaar precies 400 jaar geleden het toen nog onbekende eiland aandeed met het schip de *Gouden Cath*. In datzelfde jaar werd ook de Rijksuniversiteit Groningen opgericht. Op 27 mei, tijdens de Iustummaand van de RUG, zal Louwrens Hacquebord 's avonds een lezing over Jan Mayen houden.

<http://iturl.nl/snpWh>

Expeditie Edgeøya 2015

Al enige jaren rapporteren wij middels dit Pooljournaal van onze plannen voor een expeditie naar Edgeøya. In 2015 wordt deze droom, mede dankzij een financiële bijdrage van NWO, eindelijk waarheid. Van 19 tot 28 augustus varen we met een grote groep onderzoekers en studenten met de boot de *Ortelius* naar Oost-Spitsbergen. Op dit moment wordt er hard gewerkt aan het wetenschappelijke plan voor deze expeditie. Over de bijdrage van media en kunstenaars worden op een later tijdstip plannen gemaakt. Uiteraard zullen we je hiervan weer op de hoogte brengen.

www.sees.nl

Film Duurzame Noordpool

In deze film vertelt mariene bioloog Martine van den Heuvel-Greve over het onderzoek op Spitsbergen naar de mogelijke effecten van nieuwe activiteiten zoals olie- en gaswinning, scheepvaart en toerisme in dit gebied. Er werd gefilmd in het dorp Ny-Ålesund, 1235 kilometer van de Noordpool. Ook de omgeving van Ny-Ålesund is vastgelegd, waaronder het prachtige Kongsfjorden en de Blomstrand gletsjer.

<http://www.youtube.com/watch?v=pF0O6RAQStI>

De Jonge Poolonderzoeker

Waar wordt hij warm van?

In de serie 'De jonge Poolonderzoeker, dit keer een aantal enthousiaste studenten van het Arctisch Centrum die onder de naam InterArctis poollessen verzorgen voor basisscholieren. De studenten zijn: Malenthe (mariene biologie), Bjørn (geschiedenis), Vincent (Scandinavische talen), Thomas (industriële ontwerpen) en Marieke (bedrijfseconomie-change management).

Kunnen jullie een paar zinnen aangeven wat Interarctis is?

'InterArctis organiseert themadagen voor scholieren over de Arctis, oftewel het noordpoolgebied. Het is een initiatief van een groep enthousiaste studenten van de Rijksuniversiteit Groningen, elk met een verschillende achtergrond maar gezamenlijke passie voor de Arctis. Het doel van deze Noordpooldagen is het op interactieve wijze overdragen van kennis aan scholieren om ook hen enthousiast te maken over het noordpoolgebied, en de rol ervan in de toekomst van onze wereld.'

Hoe zijn jullie op het idee gekomen om dit project op te zetten?

"We zijn op het idee van InterArctis gekomen doordat we allemaal de minor Arctische & Antarctische studies hebben gevolgd aan het Arctisch Centrum in Groningen. Hier hebben we onze kennis en interesse in de poolgebieden opgedaan. We wilden er iets meer mee gaan doen en onze kennis overdragen aan kinderen. Zij zijn tenslotte de toekomst, en wanneer zij meer weten over het Noordpool gebied kunnen ze er ook verstandig mee om gaan."

Wat vinden jullie leuk aan aan Interarctis?

"Het is echt super om te zien hoe enthousiast de kinderen meewerken en meedenken. Vooral onze proefjes slaan goed aan, dan mogen de kinderen zelf lekker knoeien en zien ze bijvoorbeeld het verschil tussen zoet en zout ijs, of wat er gebeurt als permafrost smelt."

Wat is je leukste wat jullie hebben meegemaakt?

"Het allerleukste wat we tot nu toe hebben meegemaakt is heel moeilijk in één ding te vatten. Het is erg mooi hoe de kinderen reageren op de dierenhuiden als we die tevoorschijn halen. Of de voedselwebopdracht, die elke keer weer een succes is. Of het toneelstuk wat we hebben gedaan, inclusief ijsberen- en expeditiepak. Maar misschien was het leukste wel de tocht door de storm, toen we in een volgepakte auto vol schilderijen, dierenhuiden en geweien naar Dronten moesten reizen, een mooi avontuur!"

Nieuwe uitgaven en evenementen

Frozen Assets

Proefschrift *Frigga Kruse*

Frigga Kruse promoveerde cum laude op haar proefschrift over Britse mijnbouw en geopolitiek op Spitsbergen in de periode 1904-53. Centraal in dit proefschrift staan de drijfveren van vier Britse bedrijven die betrokken waren in de industrialisatie van Spitsbergen in de eerste helft van de twintigste eeuw. Kruse gaat in op de vragen hoe en waarom deze bedrijven geïnteresseerd raakten in Spitsbergen, welke activiteiten ze ontplooiden in het poolgebied, waarom ze uiteindelijk allen werden opgegeven en welke gevolgen hun activiteiten hadden op enerzijds de lokale natuurlijke omgeving en anderzijds op de grotere politieke en economische context.

Signs of the Arctic

Proefschrift *Joke Schuit*

In dit proefschrift wordt de inheemse gebarentaal beschreven die gebruikt wordt door dove Inuit. Inuit Sign Language (Inuit Uukturausingit in Inuktitut, afgekort tot IUR) wordt gebruikt door minder dan 40 mensen als hun enige communicatiemethode. Het is daarom een sterk bedreigde taal. Het primaire doel van dit onderzoek is de

beschrijving van IUR. Een secundair doel van dit onderzoek is om een bijdrage te leveren aan het veld van gebarentaaltypologie. Structuren die beschreven worden voor IUR worden daarom vergeleken met bevindingen voor andere gebarentalen.

Solitude

Door *Jeroen Toirkens* en *Petra Sjouwerman*

Fotograaf Toirkens en journalist Sjouwerman schetsen een intiem beeld van mensen die in afzondering leven in het Arctische noorden van Noorwegen, Zweden, Finland en Rusland – kortweg de Barentsz-regio. De laatste overgebleven wildernis van Europa. De Nederlandse fotograaf Jeroen Toirkens (Nomad, 2011) en Scandinavië-correspondent Petra Sjouwerman gaan op zoek naar de verhalen van de mensen in dit gebied. Hierbij laten ze zich inspireren door de reislust en de moed van de Nederlandse zestiende-eeuwse ontdekkingsreiziger Willem Barentsz, naar wie de regio is vernoemd.

NWO blog

Het Nederlands Polair Programma van NWO is begonnen met een nieu-

we blogpagina. In 2013 ging op de Britse basis Rothera de eerste Antarctische onderzoeksfaciliteit van Nederland open, het Dirck Gerritsz Laboratorium. In dit blog vertellen onderzoekers van het laboratorium over hun ervaringen.

Inuit taal en cultuur

Op 14 maart organiseert het WBPI in samenwerking met de Canadese ambassade een middag symposium op het Arctisch Centrum in Groningen. Louise Flaherty en Eugenie Stapert geven elk een lezing over taal en cultuur. Flaherty spreekt met name over de Canadese Inuit en Stapert over de Russische Dolgan. Als derde zal Joke Schuit vertellen over haar promotie onderzoek naar Inuit gebarentaal.

Pool tot Pool dag

Op zaterdag 15 maart vindt weer de jaarlijkse Pool tot Pool dag plaats in het Rijksmuseum Volkenkunde in Leiden. Ook dit keer komen er weer zeer uiteenlopende onderwerpen aan bod, zoals Samische kunst, de Arctische held Sjef van Dongen, de moderne mammoetjager en thermoregulatie.

Proefschrift Frigga Kruse: <http://www.rug.nl/research/arctisch-centrum/publications/books/arctic-mining---past-practices-present-parallels>

Proefschrift Joke Schuit: <http://aclc.uva.nl/news-and-events/events/content/events/2014/01/schuitphd.html>

Solitude: <http://www.jeroentoirkens.com/pages/Books>

NWO blog: <https://blog.nwo.nl/poolonderzoek/>

Middag symposium Inuit language and culture: <http://iturl.nl/snDnU>

Pool tot Pooldag: <http://www.pooltotpool.nl>

**WILLEM
BARENTSZ
POOL
INSTITUUT**

Het Willem Barentsz Poolinstituut is een bundeling van kennis, onderzoek en onderwijs over de Noord- en de Zuidpool.

Het Pooljournaal verschijnt twee à drie keer per jaar.

Heeft u nieuwstips of wilt u zich aan- of afmelden voor het Pooljournaal, stuur dan een email naar wbpolarinstitute@gmail.com. Eerder verschenen nummers vindt u op onze website: www.wbpolar.nl